

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน: กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครพิษณุโลก
**The Relationship between Public Perception and Participation in Anti-
Corruption : The Case Study of Phitsanulok Municipality**

ทิวากร แสร์สุวรรณ และ ธนัสถา ไรจนตรากุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Tiwakorn Sairsuwan and Tanastha Rojanatrakul

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, Email: tiwakorn.s@psru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก และ 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กจะสูงกว่าระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่พบการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือด้านการต่อต้าน รองลงมาคือด้านการรณรงค์ให้ความรู้ และด้านการชี้เบาะแสตามลำดับ

2) การรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

* วันที่รับบทความ: 11 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 2 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 5 พฤษภาคม 2565

Received: April 11, 2022; Revised: May 2, 2022; Accepted: May 5, 2022

3) แนวทางส่งเสริมการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก คือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการปรับแก้กฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะกฎหมายคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสการทุจริต

คำสำคัญ: การรับรู้; การมีส่วนร่วม; การป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

Abstracts

The objectives of this research were to study 1) perception of corruption problems' level and public participation in anti-corruption in Phitsanulok Municipality 2) the correlations between perception of corruption problems' level and public participation in anti-corruption and 3) the guidelines for promoting public's perception and participation in anti-corruption in Phitsanulok Municipality. Questionnaires were used to collect the data from a total of 400 samples. Percentage, mean, standard deviation and Pearson's moment correlation coefficient were employed for the analysis of the data.

The results showed that

1) Corruption public perception level in Phitsanulok Municipality was moderate. Perception of small corruption was higher than the large one. Public participation in anti-corruption in Phitsanulok Municipality was at a low level. The most participation aspect was deprecation then education campaigns and blowing the whistle respectively.

2) The public perception of corruption was positively correlated with public participation in anti-corruption in Phitsanulok Municipality.

3) Guidelines for promoting public's perception and participation in anti-corruption are using social media and amending the law, especially protecting whistleblowers.

Keywords: Public Perception; Public Participation; Anti-Corruption

บทนำ

การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาพบในทุกประเทศโดยเฉพาะในสังคมที่กำลังพัฒนา เนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ จำนวนมากที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของการทุจริตคอร์รัปชัน โดยคำว่า “ทุจริต” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (1) หมายถึง การแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือการถือเอาประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ส่วนคำว่า “คอร์รัปชัน” หมายถึง การทุจริตโดยใช้หรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่อำนาจและอิทธิพลที่ตนมีอยู่ เพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น การแสวงหาผลประโยชน์ของภาคธุรกิจเอกชนในรูปของการให้สินบนหรือสิ่งตอบแทนแก่นักการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ที่ตัวเองอยากได้ ซึ่งการทุจริตคอร์รัปชันก่อให้เกิดผลกระทบในการบั่นทอนความเจริญเติบโตของทุกประเทศทั่วโลกและเป็นภัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างยิ่ง ในการจัดอันดับความโปร่งใสสถานการณ์คอร์รัปชันในปี 2563 ผลการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย

ประเทศไทยมีคะแนนเท่าเดิม คือ 36 คะแนน เท่ากับปี 2562 อยู่ในลำดับที่ 104 จากประเทศที่เข้าร่วมประเมินทั้งหมด 180 ประเทศ และอยู่ในอันดับที่ 5 ของกลุ่มประเทศอาเซียนเท่ากับประเทศเวียดนาม ขณะที่สิงคโปร์ได้คะแนนสูงสุด คือ 85 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 3 ของโลก การที่ประเทศไทยถูกลดความน่าเชื่อถือเรื่องความโปร่งใส ทำให้ถูกลดอันดับจาก 101 ไปอยู่อันดับที่ 104 ของโลก ส่วนคะแนนความโปร่งใสยังคงเท่าเดิม คือ 36 คะแนน นั้นหมายถึง การทุจริตคอร์รัปชันยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง (โชคสุข กรกิตติชัย, 2564 : ออนไลน์)

ปรากฏการณ์ที่แสดงว่าการทุจริตคอร์รัปชันรุนแรงมากประการหนึ่งก็คือ การที่ทางฝ่ายราชการได้มีการจัดตั้งหน่วยงาน เพื่อทำการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันขึ้นหลายหน่วย เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นต้น ทางฝ่ายเอกชนเองก็ได้มีการรวมตัวกันต่อต้านคอร์รัปชันเกิดขึ้นเช่นกัน เช่น เครือข่ายประชาชนต้านคอร์รัปชัน (คตป.) กลุ่มแนวร่วมต่อต้านคอร์รัปชันภาคเหนือ โครงการสังคมโปร่งใส องค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย เครือข่ายเยาวชนต่อต้านคอร์รัปชัน (ปกรณ์ มณีปกรณ์, 2559 : 9 อ้างถึงใน พระปลัดเทียน พลวุฒโฒ, 2552 : 1-12.) แม้ว่าจะมีหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มากมายที่ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ก็ยังไม่มีแนวโน้มว่าปัญหาเหล่านี้จะลดลง

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันควรเป็นเรื่องของประชาชนทุกคนที่ต้องให้ความสำคัญ ไม่ใช่เป็นเพียงหน้าที่ของหน่วยงานหรือองค์กรใดที่ต้องรับผิดชอบเท่านั้น การรับรู้ถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันได้ เพราะการรับรู้เป็นกระบวนการที่ประชาชนจะเปิดรับข้อมูลข่าวสารรวมถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และจะตอบสนองกลับไปอย่างเหมาะสม ในส่วนของการมีส่วนร่วมนั้นจะทำให้ภาครัฐทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำมีความโปร่งใส สามารถถูกตรวจสอบได้จากสาธารณะ หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น ๆ และยังช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลเป็นไปด้วยความรอบคอบ ลดความขัดแย้งในสังคม บังเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ชุมชนและประเทศชาติ ทำให้คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง ในส่วนของรัฐบาลเองก็มีการสนับสนุนประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 63 คือ รัฐต้องจัดให้มี

มาตรการเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งกลไกส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้าน หรือชี้เบาะแสการทุจริต โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

เทศบาลนครพิษณุโลกเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เทศบาลนครพิษณุโลกมีการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเทศบาลนครพิษณุโลก (พ.ศ.2562 - 2564) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต มิติที่ 2 การบริหารราชการเพื่อป้องกันการทุจริต มิติที่ 3 การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และ มิติที่ 4 การเสริมสร้างและปรับปรุงกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเทศบาลนครพิษณุโลกได้จัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งสิ้น 41 โครงการ ซึ่งครอบคลุมถึงการสนับสนุนการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การวิจัยครั้งนี้จึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยใช้เขตเทศบาลนครพิษณุโลกเป็นพื้นที่ศึกษา เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการส่งเสริมรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และสามารถนำไปใช้เป็นกรณีศึกษาในภายภาคหน้าได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โซน 4 ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 12,995 คน จากนั้นกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากสูตรของทาร์โย ยามาเน่ โดยนำจำนวนประชากรแทนค่าตามสูตร จะได้กลุ่มตัวอย่าง 389 คน แต่เพื่อสะดวกต่อ

การเก็บข้อมูลจึงคิดเป็น 400 คน จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างของแต่ละชุมชนทั้งหมด 17 ชุมชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed – End Questionnaire) ซึ่งมีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารจากงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน การรับรู้ และการมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2) กำหนดขอบเขตของคำถามและสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามวัดระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน โดยแบ่งตามลักษณะของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก การทุจริตคอร์รัปชันเป็นประจำ และการทุจริตคอร์รัปชันร้ายแรง

ตอนที่ 3 เป็นคำถามวัดระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยแบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญมาตรา 63 ได้แก่ การรณรงค์ให้ความรู้ การต่อต้าน และการชี้เบาะแส

โดยตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นคำถามที่ใช้วิธีการวัดแบบ Likert's Scale ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

4) หาความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ คณบดีวิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.3 นายวิฑูรย์ วรโชติพงศ์พันธ์ ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดพิษณุโลก

5) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบทดสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โชน 3 จำนวน 30 คน ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบรัค (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.96

6) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1) รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการสำรวจเอกสาร ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยจากหนังสือ เอกสารและผลงานการวิจัย ซึ่งสามารถค้นคว้าได้จากแหล่งข้อมูล เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามก่อนที่จะทำการสำรวจ

2) ขอลหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อนายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก

3) ขอลหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากกองสวัสดิการและสังคม เทศบาลนครพิษณุโลก เพื่อนำไปยื่นให้กับประธานกรรมการชุมชนโชน 4 ทั้ง 17 ชุมชน

4) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปแจกให้กับประชาชนในชุมชนทั้ง 17 ชุมชน ตามจำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่มชั้นที่คำนวณไว้ รวมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลและวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลจะใช้ความรู้มาจัดการกับตัวเลข โดยการนำมาแจกแจงความถี่คำนวณเป็นค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2) การวิเคราะห์ระดับรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ซึ่งแบ่งเกณฑ์ได้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการรับรู้/การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการรับรู้/การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการรับรู้/การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการรับรู้/การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการรับรู้/การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ซึ่งการแปล

ความหมายของขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปร พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ใช้สัญลักษณ์ r) ซึ่งมีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 ดังนี้ (บุญศรี พรหมมาพันธ์, 2561 : 32-45)

ถ้าค่า r มีค่าเท่ากับ 0.00 แปลว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

r มีค่าต่ำกว่า .40 แปลว่า มีความสัมพันธ์น้อย

r มีค่า .40 ถึง .60 แปลว่า มีความสัมพันธ์ปานกลาง

r มีค่า .60 ขึ้นไป แปลว่า มีความสัมพันธ์มาก

ส่วนการแปลทิศทางของความสัมพันธ์ หากค่าคำนวณมีเครื่องหมายลบ หมายถึงตัวแปรสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน ถ้าไม่มีเครื่องหมายลบ หมายถึงตัวแปรสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์

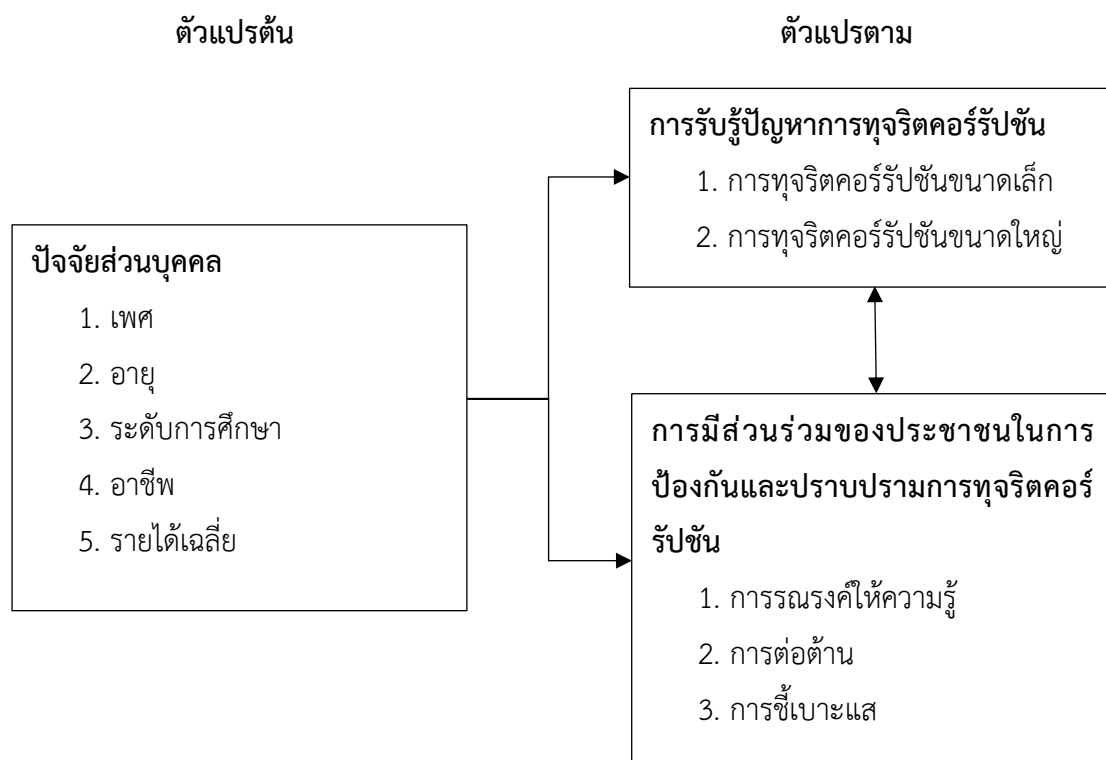
1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

1.2 ระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

1.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

2) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แบ่งเป็นเพศหญิงและเพศชายในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 53.25 และ 46.75 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.50 ระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.75 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 41.00 ในส่วนของอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 23.25 และรายได้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.50

2. การรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.53$, S.D. = 1.39) ซึ่งการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กจะมีค่าเฉลี่ยมากกว่าการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่

การรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56$, S.D. = 1.48) เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ประเด็น มีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับดังนี้ การทุจริตด้าน

จรรยา เช่น จ่ายเงินเพื่อเลี้ยงใบสั่ง ($\bar{x} = 2.83$, S.D. = 1.41) การจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่ เช่น ด้านการศึกษา ด้านตุลาการ ตำรวจ ด้านรายได้ทางภาษี ด้านที่ดิน ($\bar{x} = 2.54$, S.D. = 1.51) การให้เงินเพื่อเร่งการทำงานของเจ้าหน้าที่ เช่น เบิกค่ารักษาพยาบาล เบิกค่าการศึกษาบุตร ($\bar{x} = 2.44$, S.D. = 1.44) และการเรียกเก็บเงินค่าดำเนินการจากเจ้าหน้าที่ เช่น ค่าสมัครโครงการคนละครึ่งให้กับประชาชนที่ไม่สามารถทำได้ ($\bar{x} = 2.44$, S.D. = 1.55)

การรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.50$, S.D. = 1.55) เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ประเด็น มีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับดังนี้ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อต่อพรรคพวก ($\bar{x} = 2.62$, S.D. = 1.55) การซื้อขายตำแหน่ง ($\bar{x} = 2.49$, S.D. = 1.57) การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประกอบกิจการผิดกฎหมาย ($\bar{x} = 2.46$, S.D. = 1.52) และการเบียดบังยกยอกเงินหลวง เช่น เบียดบังเงินค่าธรรมเนียม เงินภาษีอากรไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{x} = 2.45$, S.D. = 1.58)

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.13$, S.D. = 1.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการต่อต้าน ($\bar{x} = 2.43$, S.D. = 1.42) ด้านการรณรงค์ให้ความรู้ ($\bar{x} = 2.24$, S.D. = 1.21) และด้านการชี้เบาะแส ($\bar{x} = 1.62$, S.D. = 1.03)

3.1 ด้านการต่อต้าน

การมีส่วนร่วมด้านการต่อต้านในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.58$, S.D. = 1.43) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ไม่เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ไม่เข้าสู่ระบบอุปถัมภ์ ไม่จ่ายเงิน ($\bar{x} = 3.27$, S.D. = 1.50) ไม่สนับสนุนบริษัทที่มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน เช่น กรณีการจัดซื้อจัดจ้าง หรือการรับสินบน ($\bar{x} = 3.22$, S.D. = 1.41) ปฏิเสธการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ไปเสียค่าปรับที่โรงพักแทนที่จะจ่ายเงินเพื่อเลี้ยงใบสั่งให้กับตำรวจจราจร ($\bar{x} = 3.10$, S.D. = 1.37) ปฏิรูปกฎหมายเพื่อลดการทุจริตผ่านทางคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) หรือโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw) ($\bar{x} = 2.39$, S.D. = 1.33) เข้าไปบอก/ตักเตือนทันทีเมื่อพบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.19$, S.D. = 1.22) และส่งจดหมาย/โทรแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ($\bar{x} = 1.95$, S.D. = 1.18) และกรอกแบบร้องเรียนในเว็บไซต์หน่วยงานที่พบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 1.92$, S.D. = 1.17)

การมีส่วนร่วมด้านการต่อต้านในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.22$, S.D. = 1.38) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ไม่สนับสนุนบุคคลที่มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ไม่เลือกมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน ($\bar{x} = 3.10$, S.D. = 1.52) ลงชื่อคัดค้านบุคคลที่มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.14$, S.D. = 1.33) ปฏิรูปกฎหมายเพื่อลดการทุจริตผ่านคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) หรือโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw) ($\bar{x} = 2.11$, S.D. = 1.24) เปิดโปง เช่น เสนอให้สมาชิกขององค์กรไม่สนับสนุนหรือทำธุรกิจกับผู้ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการทุจริต ($\bar{x} = 1.94$, S.D. = 1.22) และรวมตัวกันเพื่อประท้วง ($\bar{x} = 1.80$, S.D. = 1.23)

3.2 ด้านการรณรงค์ให้ความรู้

การมีส่วนร่วมด้านการรณรงค์ให้ความรู้ในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.35$, S.D. = 1.21) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ปลุกฝังเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กให้กับเยาวชน ($\bar{x} = 2.75$, S.D. = 1.26) ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในการแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.42$, S.D. = 1.26) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันให้กับผู้อื่น ($\bar{x} = 2.41$, S.D. = 1.11) เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.27$, S.D. = 1.21) และให้ทุนสนับสนุนกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 1.92$, S.D. = 1.03)

การมีส่วนร่วมด้านการรณรงค์ให้ความรู้ในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.12$, S.D. = 1.20) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในการแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.30$, S.D. = 1.30) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันให้กับผู้อื่น ($\bar{x} = 2.27$, S.D. = 1.14) ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในการพูดคุยถึงประเด็นการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น การติดแฮชแท็ก (#) ในทวิตเตอร์ ($\bar{x} = 2.19$, S.D. = 1.30) เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.06$, S.D. = 1.15) และให้ทุนสนับสนุนกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 1.79$, S.D. = 1.00)

3.3 ด้านการชี้เบาะแส

การมีส่วนร่วมด้านการชี้เบาะแสในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.80$, S.D. = 1.12) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ แจ้งผู้บังคับบัญชาระดับสูงของหน่วยงานนั้นๆ ($\bar{x} = 1.94$, S.D. = 1.15) นำหลักฐานการทุจริตคอร์รัปชันให้กับสื่อมวลชน เช่น

สำนักข่าวอิศรา สำนักข่าวไทยพับลิก้า ($\bar{x} = 1.73$, S.D. = 1.07) และแจ้งศูนย์ดำรงธรรม ($\bar{x} = 1.73$, S.D. = 1.11)

การมีส่วนร่วมด้านการชี้เบาะแสในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.54$, S.D. = 0.98) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ กรอบแบบ ร้องเรียนในเว็บไซต์หน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ป.ป.ช. ป.ป.ท. ($\bar{x} = 1.61$, S.D. = 0.99) แจ้งองค์การภาค ประชาสังคมเพื่อต่อต้านการทุจริต เช่น องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย มูลนิธิองค์การต่อต้าน คอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ($\bar{x} = 1.57$, S.D. = 0.98) ส่งจดหมาย/โทรแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ($\bar{x} = 1.57$, S.D. = 1.00) แจ้งตำรวจ ($\bar{x} = 1.56$, S.D. = 0.98) นำหลักฐานการ ทุจริตคอร์รัปชันให้กับสื่อมวลชน เช่น สำนักข่าวอิศรา สำนักข่าวไทยพับลิก้า ($\bar{x} = 1.47$, S.D. = 0.96) และ ยื่นหลักฐานฟ้องศาลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ศาลปกครอง ($\bar{x} = 1.43$, S.D. = 0.90)

4. การรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดย เป็นความสัมพันธ์เชิงบวกและค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อจำแนกการทุจริตคอร์รัปชันตามขนาดพบว่า ระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก มากกว่าระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมอร์ริส (Morris ,2011 : 10-14.) ที่นิยามว่าการทุจริตขนาดเล็กมักเกิดขึ้นในหมู่ข้าราชการระดับล่างที่มีปฏิสัมพันธ์กับ ประชาชนเป็นประจำ จึงทำให้ประชาชนมีระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กมากกว่า

สำหรับระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การทุจริตด้านจรรยาบรรณ เช่น จ่ายเงินเพื่อเลี้ยง ใบบัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวคนส่วนใหญ่ เนื่องจากมีการใช้ยานพาหนะในการเดินทางใน ชีวิตประจำวันจึงมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม จึงได้รับใบบังจากเจ้าหน้าที่ และ เลือกว่าจะจ่ายเงินเลี้ยงใบบังมากกว่า เพราะไม่อยากเสียเวลาไปชำระเอง หรือหากใบบังถูกส่งไปที่บ้าน ก็มักจะ ไม่ค่อยมีใครไปเสียค่าปรับ เพราะใบบังมีอายุความเพียงแค่ 1 ปี และเจ้าหน้าที่ก็มีกำลังไม่เพียงพอจะติดตาม ใบบังทุกใบที่ได้จ่ายไป สอดคล้องกับสถิติใบบังที่ไม่ได้ถูกชำระค่าปรับในปี 2563 รวมทั้งสิ้น 13,018,378 ใบ

ซึ่งคิดเป็น 82.20% ของใบสั่งที่แจกไปทั้งหมด (ไทยรัฐออนไลน์, 2564 : ออนไลน์) ในส่วนของระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ โดยภาพรวมจะอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อต่อพรรคพวก โดยมาซุมดาร์ (Mazumdar, 2008 อ้างถึงใน รัตพงษ์ สอนสุภาพ, 2554 : 82-89) ได้ชี้ว่าทุนนิยมพวกพ้องเกิดจากความเป็นเพื่อนฝูง คนใกล้ชิด เพื่อนสนิท หรือเพื่อนรักที่มีอำนาจทางการเมือง แล้วใช้อำนาจนั้นเพื่อให้สิทธิพิเศษแก่เพื่อนหรือสมาคมที่คนเป็นสมาชิกอยู่ด้วย หรืออีกนัยหนึ่ง ลักษณะทุนนิยมพวกพ้องมักแสดงถึงการใช้อำนาจรัฐไปเพื่อการให้สิทธิประโยชน์แก่นักธุรกิจ หรือกิจการธุรกิจแก่คนใกล้ชิดหรือวงศาคณาญาติ ดังนั้น การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อต่อพรรคพวกอาจเป็นประเด็นที่พบเห็นได้บ่อยตามสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบัน จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นอื่น ๆ

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกการทุจริตคอร์รัปชันตามขนาดพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กมากกว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ ซึ่งอาจสอดคล้องกับแนวคิดของมอร์ริส (Morris ,2011 : 10-14.) ที่นิยามว่าการทุจริตขนาดใหญ่มักเกิดขึ้นในหมู่ข้าราชการระดับสูงที่ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชน จึงทำให้ประชาชนไม่กล้าที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งอาจคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กและขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการต่อต้าน รongลงมา คือ ด้านการรณรงค์ให้ความรู้ และด้านการชี้เบาะแส ตามลำดับ

ด้านการต่อต้านของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก มีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ไม่เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ไม่เข้าสู่ระบบอุปถัมภ์ ไม่จ่ายสินบน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นวิธีที่ทำได้ง่ายที่สุด และยังแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังมีการตระหนักได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ไม่สมควรทำ เช่นเดียวกับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ คือ ไม่สนับสนุนบุคคลที่มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ไม่เลือกมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน ในขณะที่ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก คือ ส่งจดหมาย/โทรแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกรอกแบบร้องเรียนในเว็บไซต์หน่วยงานที่พบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน ตามลำดับ ซึ่งทั้งสองประเด็นนี้ล้วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานทั้งสิ้น จึงอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการมีส่วนร่วมในระดับน้อยได้ เช่น ไม่ต้องการติดต่อกับหน่วยงาน ไม่อยากเสียเวลา หรือไม่อยากทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ เป็นต้น ในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ มีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รวมตัวกันเพื่อประท้วง ซึ่งสอดคล้องกับทาง แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ไทยแลนด์

(ม.ป.ป.) ที่ได้กล่าวว่า มาตรฐานเสรีภาพการชุมนุมในประเทศไทยยังคงถูกจำกัดอยู่ในวงแคบ และมีเพียงน้อยคนเท่านั้นที่ทราบว่าแท้จริงแล้วสิทธิในเสรีภาพการออกมาชุมนุมอย่างสงบของประชาชนนั้น มีอย่างล้นเหลือ และบ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่ใช้มาตรการจำกัดควบคุมเสรีภาพในการชุมนุมอย่างเกินตัว

ด้านการรณรงค์ให้ความรู้ของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก มีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปลุกฝังเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กให้กับเยาวชน แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีการตระหนักได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่มีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในการแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของคนไทย โดยอ้างอิงจากสถิติ We Are Social พบว่าคนไทยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลักในการอัปเดตข่าวเป็นอันดับ 1 ของโลกในปี 2564 หรือคิดเป็น 78% ของผู้ใช้งานทั้งหมดและคนไทยมากถึง 91% อ่านข่าวออนไลน์ จึงทำให้สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นช่องทางรับรู้ข่าวสารของคนไทยที่ทรงอิทธิพลมาก (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2564 : ออนไลน์) ในขณะที่ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คือ ให้ทุนสนับสนุนกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน รองลงมาคือ เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเหตุผลของการแสดงออกด้านพฤติกรรมเช่นนี้ อาจสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณพัชร ประพันธ์พจน์ และวิโรจน์ เกษฎาธิ์ (2559 : 1224-1241) ที่กล่าวถึงพนักงานที่รู้สึกไม่อยากรวมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะไม่สนใจ ไม่อยากมีส่วนร่วม รู้สึกไม่สนุกกับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม และมีความคิดว่าพนักงานที่เข้าร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม มีเพียงพนักงาน กลุ่มเล็ก ๆ และกลุ่มเดิม ๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม

ด้านการชี้เบาะแสของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กและขนาดใหญ่ แม้จะมีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แต่ถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยที่น้อยมาก และมีค่าใกล้เคียงกันมากในทุกประเด็น หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างแทบไม่มีส่วนร่วมด้านการชี้เบาะแสเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกฎหมายคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสการทุจริต (ไทยรัฐออนไลน์, 2564 : ออนไลน์) เช่น หากผู้แจ้งเบาะแสดำเนินการไปแจ้งความ ส่งข้อมูลหลักฐานให้สื่อมวลชน โพสต์หลักฐานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือจัดงานแถลงข่าวชี้แจงด้วยตัวเอง ก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามร่างกฎหมาย หรือกำหนดให้ผู้แจ้งเบาะแสเปิดเผยชื่อ ที่อยู่ ทำให้ผู้ที่ต้องการจะชี้เบาะแสอาจรู้สึกไม่ปลอดภัย ทั้งจากการข่มขู่คุกคามต่อชีวิตร่างกาย และจากการถูกฟ้องคดีเพื่อปิดปากด้วย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก มีความสัมพันธ์กันในทิศเดียวกันในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าหากประชาชนมีการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันน้อย ก็จะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันน้อยด้วย ซึ่งในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่จะมีความสัมพันธ์

กันในระดับที่สูงกว่าการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก โดยประเด็นการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การเบียดบังยักยอกเงินหลวง เช่น เบียดบังเงินค่าธรรมเนียมเงินภาษีอากรไปเป็นประโยชน์ส่วนตน กล่าวคือ ประชาชนมีการรับรู้ประเด็นปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระดับน้อย และมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันน้อยเช่นกัน จากงานวิจัยของพัชรดนัย วัชรธนพัฒน์ธาดา (2562 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงการยกยอกว่าเป็นลักษณะของการทุจริตคอร์รัปชันที่พบได้จากการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นจึงอาจเป็นสาเหตุที่ประชาชนไม่ค่อยพบการทุจริตคอร์รัปชันในลักษณะนี้ในชีวิตประจำวัน ในส่วนของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยทั้งสิ้น กล่าวคือ ระดับการมีส่วนร่วมไม่ค่อยสอดคล้องกับระดับการรับรู้ และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมต่ำกว่าระดับการรับรู้ โดยอาจมีสาเหตุมาจากการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นประจำในสังคมไทย ส่งผลให้ประชาชนเคยชินกับการทุจริต คอร์รัปชัน ทำให้ไม่มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันมากเท่าที่ควร

4. แนวทางการส่งเสริมการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกจากการวิเคราะห์ระดับการรับรู้และระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ช่วยในเรื่องของการมีส่วนร่วมด้านการณรงค์ให้ความรู้และด้านการชี้เบาะแส ดังนั้นจึงควรใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมทั้งการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ได้แก่ การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันผ่านแพลตฟอร์ม (Platform) ต่าง ๆ ของสื่อสังคมออนไลน์ เช่น อินสตาแกรม (Instagram) ทวิตเตอร์ (Twitter) หรือ เฟซบุ๊ก (Facebook) ด้วยการใช้ข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอ เพื่อให้ประชาชนไม่เพิกเฉยเมื่อพบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน ให้เห็นถึงความร้ายแรงและความเป็นภัยต่อประเทศชาติ รวมทั้งปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันให้เหมาะกับยุคสมัยมากขึ้นด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณพัชร ประพันธ์พจน์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2559 : 1224-1241) ที่ได้แนะนำวิธีการสร้างการรับรู้ให้กับพนักงานในบริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทยโฮลดิ้ง จำกัด โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์กับพนักงาน แทนการประชาสัมพันธ์ที่เป็นการสื่อสารทางเดียวแบบเดิม โดยสามารถทำเป็นกลุ่มปิดสำหรับพนักงานเพื่อเป็นการสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือให้ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการกระตุ้นการรับรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันและทันกับยุคสมัย เพื่อให้พนักงานรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการสำนึก นอกจากนี้ยังมีอีกประเด็นที่สำคัญคือ การปรับแก้กฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะกฎหมายคุ้มครองผู้ชี้

เบาะแสการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้ประชาชนไม่กล้าที่จะชี้เบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการชี้เบาะแสมากขึ้น อย่างการให้รางวัลแก่ผู้ชี้เบาะแส

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ลดโอกาสของการเกิดการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ตั้งแต่ต้น โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่
- 2) เจ้าหน้าที่รัฐควรติดตามการรับรู้และมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อที่จะจัดทำกิจกรรม/โครงการอย่างเหมาะสม
- 3) ควรจัดให้มีการเพิ่มทักษะด้านเทคโนโลยีให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสการทุจริตคอร์รัปชันผ่านทางเว็บไซต์ได้ง่ายและไม่ซับซ้อน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันโดยตรงเพื่อเปรียบเทียบกับประชากรทั่วไป
- 2) ควรศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันกับประชาชนในพื้นที่อื่น เพื่อนำผลการวิจัยไปอ้างอิงและใช้ประโยชน์ได้กว้างขวางขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2564). เปิดสถิติ! คนไทยใช้ 'โซเชียลมีเดีย' อันดับ 1 ของโลก. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/958161>.
- โชคสุข กรกิตติชัย. (2563). การลดลงของดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของไทย ประจำปี 2563. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2564. แหล่งที่มา: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=77164.
- ณพัชร ประพันธ์พจน์ และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2559). การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานบริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทยโฮลดิ้ง จำกัด. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ)*. 9 (1), 1224-1241.

- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). ‘Whistleblower’ กฎหมายไทยช่วยอะไรผู้เปิดโปงความจริง ?. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2135651>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). สถิติใบสั่งจราจร 2563 คนไทยซัดดาบไม่จ่าย 13 ล้านใบ กลางปีนี้เจอของจริง!. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2019647>.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2561). เทคนิคการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการใช้สหสัมพันธ์และการถดถอยในการวิจัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.* 11 (1), 32-45
- พระปลัดเทียน พลวุฒโฒ. (2552). ธรรมาภิบาล : การแก้ปัญหาคอร์รัปชันในสังคมไทย. *วารสารดิฉัน*. 1 (766), 1-12.
- พัชรดนัย วัชรธนพัฒน์ธาดา. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*. 12(2) : 37-54. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <http://ojslib3.buu.in.th/index.php/law/article/view/7163>.
- รัตนพงษ์ สอนสุภาพ. (2554). ทูณนิยมพวกพ้องในประเทศไทย: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระบบสฤษดี-ถนนอมและระบอบทักษิณ. *วารสารจันทร์เกษมสาร*. 17 (32), 82-89.
- Morris, S.D. (2011). Forms of Corruption. *CESifo DICE Report: journal for institutional comparisons*. 9 (2), 10-14.